

Effectmeting wijziging Bouwbesluit 2012

Drijvende bouwwerken, milieuprestatiegrenswaarden
en de label C-plicht voor kantoren

Versie 1.0 (definitief)

Effectmeting wijziging Bouwbesluit 2012

Drijvende bouwwerken, milieuprestatiegrenswaarden en de label C-plicht voor kantoren

Versie 1.0 (definitief)

22 mei 2017

Auteurs

drs. P.A.M. (Patrick) van der Poll

drs. J.J. (Joland) van der Heijden

K.P. (Karen) Loosman MSc

Sira Consulting B.V. is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze rapportage. De in deze rapportage opgenomen teksten en onderzoeksresultaten mogen uitsluitend worden gebruikt als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken mits de bron duidelijk wordt vermeld. Sira Consulting B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
2	Wijzigingen en effecten	9
2.1	Drijvende bouwwerken	9
2.2	Milieuprestatiegrenswaarden	11
2.3	Label C-plicht voor kantoren	12
3	Samenvatting resultaten	17
Bijlagen		
I	Projectorganisatie	21
II	Werkwijze	23

1 Inleiding

Achtergrond

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is voornemens om het Bouwbesluit 2012 op de volgende onderdelen te wijzigen:

- Invoering specifieke Bouwbesluiteisen voor drijvende bouwwerken.
- Invoering milieugrenswaarden voor de bouw van woningen, woongebouwen en voor kantoorfuncties (inclusief nevenfuncties) met een gebruiksoppervlak van meer dan 100 m².
- Verplicht energielabel C of beter voor kantoorgebouwen met een gebruiksoppervlak van meer dan 100 m².

Projectdoelstelling

Voor nieuwe en wijzigende wet- en regelgeving is het verplicht¹ de gevolgen voor bedrijven en burgers te bepalen en te vermelden in de toelichting. Daarnaast moeten de financiële gevolgen voor (decentrale) overheden worden getoetst. Daarom heeft BZK het project 'Effectmeting wijzigingen Bouwbesluit en Regeling Bouwbesluit' uit laten voeren.

De resultaten van het project zijn samengevat in dit eindrapport. Het onderzoek biedt inzicht in de eenmalige en structurele effecten die de wijzigingen van het Bouwbesluit 2012 hebben op de:

- Regeldruk, bestaande uit administratieve lasten (AL) en inhoudelijke nalevingskosten (I-NK). Dit zijn de kosten voor bedrijven en burgers om te voldoen aan respectievelijk informatie- en inhoudelijke verplichtingen uit wet- en regelgeving².
- Taken van overheden en de daaraan verbonden kosten, bestaande uit de bestuurlijke lasten (BL)³ voor provincies of gemeenten. Bestuurlijke lasten zijn de kosten die meedeoverheden zelf maken wanneer zij meewerken aan verplicht gestelde handelingen.

Leeswijzer

De effecten van de verschillende wijzigingen worden beschreven en gekwantificeerd in hoofdstuk 2 van dit rapport. Hoofdstuk 3 vat de resultaten samen. In de bijlagen zijn de projectorganisatie en de werkwijze toegelicht.

¹ Kamerstukken II, 2009-2010, 31 731, 6; II 2010-2011, 29 515, 330; het IAK (www.kcwj.nl/ken-nisbank/integraal-afwegingskader-beleid-en-regelgeving); Art. 2, Financiële-verhoudingswet.

² Het Handboek Meting Regeldruk, de landelijk gehanteerde methodiek voor het meten van regeldruk, is online beschikbaar: https://www.kcwj.nl/sites/default/files/totaal_handboek_1-7-2014.pdf.

³ Voor de berekening van bestuurlijke lasten is geen landelijk gehanteerde methodiek beschikbaar. In dit onderzoek is uitgegaan van de werkwijze zoals omschreven in het Handboek Meting Regeldruk. Dit is bij bestuurlijke lasten gebruikelijk.

2 Wijzigingen en effecten

2.1 Drijvende bouwwerken

Wijziging van de regelgeving

Op 1 januari 2018 treedt de Wet verduidelijking voorschriften woonboten⁴ in werking, samen met de hier onderzochte wijzigingen van het Bouwbesluit 2012. De aanleiding voor deze wijzigingen is een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 16 april 2014 in een zaak over een gemeentelijke verbouwingsvergunning voor de verbouwing van een bestaande woonboot. Hierin werd geoordeeld dat de woonboot moest worden aangemerkt als bouwwerk.

Met de komst van de Wet verduidelijking voorschriften woonboten is het Bouwbesluit 2012 niet meer van toepassing op bestaande woonboten en andere bestaande drijvende objecten. Dit betekent dat het opnemen van drijvende bouwwerken in het Bouwbesluit 2012 alleen gevolgen heeft voor nieuw te bouwen drijvende bouwwerken zoals woonboten en drijvende watervilla's. Op drijvende objecten die door gebruiksverandering of functiewijziging voortaan als bouwwerk moeten worden aangemerkt, zullen de reguliere technische voorschriften van het Bouwbesluit 2012 niet van toepassing zijn. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een vrachtschip dat voortaan op een vaste ligplaats als woonboot gaat worden gebruikt.

Dit onderzoek betreft alleen de effecten van de voorgenomen wijziging van het Bouwbesluit 2012. Dit betekent dat alleen de veranderingen in de bouwtechnische eisen voor de nieuw te bouwen drijvende bouwwerken worden bekeken.

Effecten van de wijziging

De wijzigingen in het Bouwbesluit 2012 geven extra inhoudelijke nalevingskosten bij het bouwen van nieuwe drijvende bouwwerken. Deze drijvende bouwwerken moeten namelijk voldoen aan bouwtechnische eisen die niet eerder in wet- en regelgeving waren opgenomen. Daarentegen zijn deze eisen een verlichting ten opzichte van de eerdere uitspraak van de Raad van State. Als gevolg van de uitspraak hadden anders alle drijvende bouwwerken aan alle eisen van het Bouwbesluit moeten voldoen. Dit had relatief kostbaar geweest is en deels ook niet mogelijk waar het gaat om woonboten. De eisen in de voorgenomen wijziging van het Bouwbesluit 2012 zijn specifiek opgesteld voor dit type bouwwerk en zijn minder zwaar dan de eisen voor reguliere bouwwerken. Hiermee zijn onnodig zware of niet haalbare eisen vervallen of vervangen.

Naast het moeten toepassen van de nieuwe technische eisen, hebben deze eisen ook gevolgen voor de ontwerpfase. Ten gevolge van de wijzigingen in het Bouwbesluit 2012 is het verplicht om voor de aanvraag van een omgevingsvergunning specifieke informatie op tekening of in aanvullende stukken aan te leveren om aan de indieningsvereisten uit artikel 2.2 van de Mor te voldoen. Dit betekent dat er in de ontwerpfase extra kosten moeten worden gemaakt. Deze kosten ontstaan door het extra tekenwerk, rekenwerk en de extra controles die moeten worden uitgevoerd. Deze kosten betekenen een stijging van de administratieve lasten van de initiatiefnemers. Dit zijn meestal burgers die een drijvende woning laten bouwen. De nieuwe voorschriften hebben geen gevolgen voor de verbouw van bestaande drijvende bouwwerken.

Het onderstaande kader beschrijft en kwantificeert de effecten. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de effecten op de uitvoeringslasten van de overheid.

⁴ Staatscourant 2017, nr. 32.

Kader 1. Regeldrukeffecten voor drijvende bouwwerken

Nalevingskosten voor bedrijven

Jaarlijks worden er in Nederland 60 tot 80 nieuwe drijvende bouwwerken gebouwd⁵. Dit zijn voor het overgrote deel woonboten. Het aantal bedrijven dat deze drijvende bouwwerken bouwt is de afgelopen jaren afgenomen⁶ tot 3 à 4. Op basis van het uitgevoerde onderzoek is aangenomen dat de meeste van de nieuwe drijvende bouwwerken al voldoen aan de nieuwe eisen. De eventuele kosten hiervoor zijn daarmee bedrijfseigen en geven geen additionele regeldruk.

Een klein deel van de markt zal nu nog niet voldoen aan de nieuwe eisen. Het is niet bekend hoeveel nieuwe drijvende bouwwerken dit per jaar betreft. Ook de aanvullende nalevingskosten per bouwwerk zijn niet te bepalen, omdat elk drijvend bouwwerk maatwerk is en onderlinge verschillen groot zijn. Overigens wordt hier nogmaals benadrukt dat ten opzichte van de huidige situatie (na de rechterlijke uitspraak) er in alle gevallen sprake is van een verlichting van de nalevingskosten.

De eenmalige kosten voor kennisname van de veranderingen bedraagt voor de 4 betrokken bedrijven naar verwachting 4 uur. Het betreft het doornemen van alle specifieke eisen en het bepalen in welk mate dit invloed heeft op de werkwijze van de organisatie. Dit geeft een eenmalige nalevingskostenpost van circa € 720.⁷

Administratieve lasten voor burgers

De aanvullende indieningsvereisten geven naar verwachting een kostenpost tussen de € 1.331 voor een woonboot of eenvoudige watervilla⁸ en € 3.388 voor een complex drijvend utiliteitsgebouw⁹. Omdat verreweg de meeste drijvende bouwwerken eenvoudig zijn, wordt voor de berekening uitgegaan van een gemiddelde toename van de administratieve lasten van € 1.500 per aanvraag.

Uitgaande van 60 tot 80 aanvragen per jaar geeft dit een toename van de structurele administratieve lasten van minimaal € 90.000 en maximaal € 120.000 per jaar. Deze lasten zijn voor burgers omdat zij de initiatiefnemers zijn.

Uitvoeringslasten

De handhaving van de eisen uit het Bouwbesluit 2012 ligt bij gemeenten. Zij houden nu ook al toezicht op deze objecten. Naar verwachting zal dit toezicht niet meer of minder gaan kosten voor gemeenten of de eigenaren van de woonboten door de voorgenomen wijziging van het Bouwbesluit 2012.

Bronnen

Voor het bepalen van deze effecten is gebruik gemaakt van gegevens verzameld in voor dit onderzoek uitgevoerde interviews bij bouwers en gemeenten en het rapport 'Drijvende bouwwerken, praktijktoets bouwbesluit 2012' (Nieman, 2016).

⁵ Door het beperkte aantal ligplaatsen is dit met name een vervangingsmarkt. Hierdoor zal het totaal aantal woonboten nauwelijks veranderen.

⁶ De oorzaak hiervan is naar verwachting een combinatie van de economische situatie en de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State.

⁷ 4 bedrijven x 4 uur x € 45 /uur = € 720. Door de voornamelijk technische eisen is aangenomen dat de kennisname met name door technisch personeel zal plaats vinden.

⁸ Dit betreft € 605,00 voor 1 dag extra tekenwerk en € 726,00 voor 1 dag rekenwerk en controle. Deze bedragen zijn inclusief btw.

⁹ Dit betreft € 1.210,00 voor 2 dagen extra tekenwerk en € 2.178,00 voor 3 dagen extra rekenwerk en controle. Deze bedragen zijn inclusief btw.

2.2 Milieuprestatiegrenswaarden

Wijziging van de regelgeving

In het huidige Bouwbesluit 2012 is het verplicht om bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor nieuwbouw van woningen en kantoren een berekening volgens de bepalingmethode 'Milieuprestatie van Gebouwen en GWW-werken' in te dienen. Er geldt echter nog geen grenswaarde waar de uitkomst van deze bepaling aan moet voldoen. Het Overlegplatform Bouwregelgeving (OBP) heeft BZK geadviseerd een grenswaarde op te nemen in het Bouwbesluit 2012.

Effecten van de wijziging

De milieuprestatiegrenswaarde die in het Bouwbesluit 2012 wordt opgenomen, is zo gekozen dat de huidige gangbare bouw hieraan voldoet. De grenswaarde voor woningen is afgeleid uit het rapport 'Bepaling kwaliteitsniveaus milieuprestatie van woonfuncties'¹⁰. Met de grenswaarde voor de milieuprestatie van de kantoorfunctie is aangesloten bij de 'nulwaarde' uit het private certificeringstelsel van duurzaam vastgoed¹¹.

In de uitzonderlijke gevallen waarbij huidige nieuwbouwwoningen of kantoren niet aan de grenswaarde voldoen, leidt dit niet noodzakelijkerwijs tot een toename van de nalevingskosten. Door in het ontwerp rekening te houden met de grenswaarden, kunnen kostenneutrale oplossingen worden gevonden door bijvoorbeeld gebruik te maken van meer duurzamere bouwmaterialen. De grenswaarden zullen daarmee niet leiden tot een toename van de nalevingskosten.

Er zal verder geen sprake zijn van een toename van de regeldruk en de bestuurlijke lasten omdat ook nu al in het Bouwbesluit 2012 de verplichting is opgenomen om een berekening van de milieuprestatie te maken en deze berekening in te dienen bij een vergunningsaanvraag bij de gemeenten. Omdat de wijziging geen aanpassingen vergt zijn er geen kosten voor de kennisname. Dit geldt ook voor de kennisname van de grenswaarden. De systematiek en bepalingmethode is binnen de bouwpraktijk al jaren gangbare praktijk.

¹⁰ W/E adviseurs d.d. 14 november 2014, zie www.rijksoverheid.nl

¹¹ www.breeam.nl

2.3 Label C-plicht voor kantoren

Wijziging van de regelgeving

BZK wil een energielabel C-verplichting invoeren voor kantoren. Per 1 januari 2023 moeten alle kantoorpanden met een gebruiksoppervlakte (gbo) van 100m² of meer een geldig energielabel C of beter hebben¹². Uitgezonderd zijn alle monumentale panden¹³ en kantoorpanden die binnen twee jaar worden gesloopt, getransformeerd of onteigend.

Om de verplichting op te nemen in de regelgeving, wordt het Bouwbesluit 2012 gewijzigd. De aanpassing moet per 1 januari 2018 in werking treden. Eigenaren en beheerders van panden die nu nog niet aan de nieuwe eisen voldoen, hebben vijf jaar de tijd om de benodigde aanpassingen te laten doorvoeren.

De handhaving van de energielabel C-plicht belegt BZK bij gemeenten. Gemeenten kunnen de periode van 2018 tot 2023 gebruiken om zichzelf voor te bereiden op de handhaving. Ook kunnen zij die periode gebruiken om kantooreigenaren en -beheerders te stimuleren de benodigde aanpassingen te doen.

Effecten label C-plicht voor kantoren

Met de verplichting van het C-label voor kantoren zijn investeringen gemoeid. Deze worden tot de inhoudelijke nalevingskosten gerekend. Om aan de eisen van label C te voldoen moeten er voornamelijk installatietechnische maatregelen worden genomen. Nederland telt op basis van de BAG in 2023 naar verwachting circa 67.500 kantoorgebouwen¹⁴, waarvan er circa 49.000 te maken krijgen met de energielabel C-verplichting¹⁵. De totale kantooroppervlakte, exclusief monumentale panden en panden met een vloeroppervlak kleiner dan 100 m², bedraagt circa 80,2 miljoen m². De label C-plicht heeft geen gevolgen voor de 52% van het huidige kantoor metrage met een label C of beter. De label C-verplichting heeft wel gevolgen voor de resterende 42 miljoen m² (48%) van het totale kantooroppervlak.

In het onderstaande kader zijn de effecten nader beschreven en gekwantificeerd. Hierbij wordt ook aandacht besteedt aan de mogelijke effecten op de uitvoeringslasten van de overheid.

Kader 2. Kwantificering effecten label C-plicht voor kantoren

Nalevingskosten label C-plicht voor kantoren

De totale eenmalige kosten die noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de label C-verplichting zijn in eerder onderzoek van het EIB bepaald op minimaal € 946 miljoen en maximaal € 1,0 miljard¹⁶. Deze extra kosten leiden wel tot besparingen op de energiekosten. De gemiddelde jaarlijkse opbrengst ten opzichte van de investeringskosten bedraagt 22% en de terugverdientijd van de investeringen ligt gemiddeld tussen de 3 en 6,5 jaar.

¹² In de regelgeving wordt een energie-index van 1,3 verplicht gesteld, om te voorkomen dat aanscherpingen van het energielabel onbedoeld kunnen leiden tot een verzwaring van de verplichting. Een energie-index van 1,3 komt overeen met het huidige energielabel C.

¹³ Het betreft hier rijks-, provinciale en gemeentelijke monumenten.

¹⁴ Oplegnotitie bij 'Verplicht energielabel voor kantoren', EIB, 2016.

¹⁵ Betreft het totaal van 67.500 panden (EIB) minus 3.900 monumenten (EIB), 10.500 panden onder de 100 m² (EIB) en 4.100 overheidspanden (op basis van gegevens RVO.nl en RVB).

¹⁶ 'Verplicht energielabel voor kantoren', EIB, 2016.

Voor de berekening van deze kosten is uitgegaan van kengetallen van Arcadis/RVO.nl¹⁷ die ECN ook gebruikt in onder andere de doorrekeningen ten behoeve van de Nationale Energie Verkenning. In de berekening van het EIB is geen rekening gehouden met gemeentelijke monumenten, kantoorpanden van de overheid zelf en met panden met een oppervlak kleiner dan 100 m².

- Er zijn in Nederland circa 2.100 gemeentelijke monumenten met een kantoorfunctie en een oppervlakte boven 100 m². De totale oppervlakte hiervan wordt geraamd op 350.000 m².¹⁸ De kosten om deze panden te moderniseren bedragen op basis van de uitgangspunten van EIB tussen de € 22,2 en € 24,7 miljoen¹⁹. Deze modernisering hoeft echter niet plaats te vinden omdat gemeentelijke monumenten zijn uitgezonderd van de verplichting.
- Het Rijk heeft volgens het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) circa 3,3 miljoen m² aan kantoren in beheer. Bij gemeenten is dit volgens het kadaster circa 4,4 miljoen m². Op basis van de uitgangspunten van EIB bedragen de kosten om dit kantooroppervlak te moderniseren circa € 45,3 tot € 49,3 miljoen²⁰. Deze kosten vallen niet onder de nalevingskosten van bedrijven maar onder de bestuurlijke lasten van de overheid.
- Het EIB geeft aan dat Nederland 10.500 kantoren telt met een oppervlak kleiner dan 100 m². In totaal beslaat deze categorie circa 0,6 miljoen m². Op basis van de uitgangspunten van het EIB kost het € 11,4 tot € 12,4 miljoen om deze oppervlakte te moderniseren. Deze panden zijn echter uitgezonderd van de verplichting.

Na doorvoering van de bovenstaande correcties, bedragen de totale eenmalige nalevingskosten van bedrijven voor het moderniseren van kantoren minimaal € 867 miljoen en maximaal € 942 miljoen.

Kantooereigenaren en -beheerders maken ook eenmalige kosten voor kennisname van de veranderingen. Voor de eigenaren en beheerders van de 49.000 kantoorpanden zal dit naar verwachting gemiddeld 10 minuten per kantoor duren om te bepalen of zij vallen binnen de reikwijdte van de verplichting en zo ja, of zij voldoen aan de eis. Dit geeft een eenmalige nalevingskost van ongeveer € 302.200.²¹

De onderstaande tabel vat berekening van de eenmalige nalevingskosten voor bedrijven samen.

¹⁷ 'Investeringskosten energiebesparende maatregelen bestaande utiliteitsbouw 2012', RVO & Arcadis, 2014.

¹⁸ $2.100 * 166 \text{ m}^2$. De gemiddelde gbo van kantoren met een oppervlak tussen 100 en 250 m² bedraagt circa 166 m² (bron: EIB, 2017).

¹⁹ De kosten per vierkante meter bedragen € 61 indien 75% spouwmuurisolatie mogelijk is en € 68 in dien 25% spouwmuurisolatie mogelijk is. Hierbij is aangenomen dan alle monumenten nu een label G hebben. Deze kosten zijn net als in de aanvullende notitie van EIB inclusief btw voor 25% van de situaties.

²⁰ Bij deze berekening zijn wij ervan uitgegaan dat net als bij de overige kantoorpanden 53% nog niet voldoet en maatregelen moet treffen om aan een label C te voldoen.

²¹ $49.000 \text{ panden} \times 10 \text{ minuten} \times € 37 / \text{uur} = € 302.200$. In de meeste gevallen zal het energieverbruik bekend zijn en kan administratief personeel deze gegevens opzoeken.

Tabel 1. Samenvatting berekening eenmalige nalevingskosten in miljoenen.

Onderdeel	Minimaal (miljoenen €)	Maximaal (miljoenen €)
Kosten volgens notitie EIB	946	1.026
Gemeentelijke monumenten	-22,2	-24,7
Kantoren van de overheid	-45,3	-49,3
Kantoren met een gbo minder van 100 m ²	-11,4	-12,4
Kennisname	0,3	0,3
Totaal	867,6	942,2

Administratieve lasten label C-plicht voor kantoren

Vanuit het onderzoek²² naar de handhaving van deze verplichting blijkt dat het noodzakelijk is dat de desbetreffende kantoren ook daadwerkelijk over een geldig energielabel beschikken om te kunnen aantonen dat zij voldoen aan de label C-verplichting. Dit is nu alleen verplicht bij een mutatie van eigenaar of huurder. Na aanvraag is een energielabel 10 jaar geldig. Voor de meeste kantoorpanden is hiermee deze verplichting reeds ingevuld.

Op basis van eerder onderzoek²³ wordt aangenomen dat circa 34% van de kantoorpanden niet binnen 10 jaar een mutatie kent en dus vroegtijdig kosten moeten maken voor het aanvragen van een energielabel. In de onderstaande tabel is dit toegelicht.

Tabel 2. Toelichting mutaties per doelgroep.

Doelgroep	Aantal kantoren	% mutaties per jaar	Niet gemuteerd na...	
			10 jaar	20 jaar
Multi-tenant	19.600 (40%)	20,0%	0	0
Single-tenant	9.800 (20%)	5,1%	4.800	0
Eigenaar	19.600 (40%)	4,0%	11.800	3.900
Totaal	49.000		16.600	3.900
Gemiddeld per jaar			1.660	390

Circa 1.660 kantoorpanden moeten per jaar, ondanks dat zij niet van huurder of eigenaar wisselen, toch een nieuw energielabel aanschaffen, ongeacht de energieprestaties van hun panden. De gemiddelde kosten van de aanvraag van een energielabel voor een kantoorpand worden geschat op circa € 600 inclusief btw²⁴. Dit geeft een totale jaarlijkse administratieve last van € 996.000 voor bedrijven. Dit is een maximumwaarde omdat het de kosten voor het aanvragen van een energielabel vervroegd. Voor de bijna 400 panden die na 20 jaar nog geen nieuwe eigenaar hebben is het sowieso wel een extra administratieve last van in totaal circa € 240.000 per jaar. Omdat het ook dezelfde panden kunnen zijn die in deze periode

van eigenaar of huurder wisselen, ligt de daadwerkelijke extra regeldruk tussen deze waarden.

Uitvoeringslasten label C-plicht voor kantoren

De eenmalige kosten voor het aanpassen van kantoren van de overheid bedragen naar schatting tussen de € 45 en € 49 miljoen. Het is echter onduidelijk in hoeverre deze kosten zijn toe te kennen aan deze maatregel omdat voor gebouwen van de overheid ook andere (Europese) verplichtingen gelden waardoor energiebesparende maatregelen moeten worden genomen.

De gevolgen voor de uitvoeringslasten als gevolg van de handhaving zijn onderzocht in een separaat onderzoek²⁰.

²² 'Handhavingslasten verplicht energielabel C voor kantoren', Sira consulting, mei 2017.

²³ 'Verplicht energielabel voor kantoren', EIB, 2016. Pag. 37.

²⁴ De kosten verschillen per aanbieder en per oppervlakte van het pand. Voor het onderzoek is een schatting gemaakt van verschillende aanbieders en gemiddelde oppervlakte.

3 Samenvatting resultaten

In de onderstaande tabellen zijn de resultaten opgesteld van de effecten van de wijzigingen in het Bouwbesluit 2012. Omdat geen effecten worden verwacht voor de overheid, zijn deze niet opgenomen in deze tabel.

Tabel 3. Samenvatting structurele regeldrukeffecten

Wijziging	Administratieve lasten burgers	Administratieve lasten bedrijven	Nalevingskosten bedrijven
Drijvende bouwwerken	€ 90.000 tot € 120.000	-	-
Milieuprestatiegrenswaarde	-	-	-
Label C-plicht	-	€ 240.000 tot € 996.000	-
Totaal	€ 90.000 tot € 120.000	€ 240.000 tot € 996.000	-

Tabel 4. Samenvatting eenmalige regeldrukeffecten

Wijziging	Administratieve lasten burgers	Administratieve lasten bedrijven	Nalevingskosten bedrijven
Drijvende bouwwerken	-	-	€ 720
Milieuprestatiegrenswaardezen	-	-	-
Label C-plicht	-	-	€ 867.630.000 tot € 942.241.000
Totaal (afgerond op duizendtallen)	-	-	€ 867.631.000 tot € 942.242.000

De totale eenmalige nalevingskosten die noodzakelijk zijn om aan de label C-plicht te voldoen, leiden ook tot een besparing op de energiekosten. De terugverdientijd van de investeringen ligt gemiddeld tussen de 3 en 6,5 jaar. Deze baten zijn echter geen onderdeel van de regeldruk.

Bijlagen bij rapportage:

Effectmeting wijziging Bouwbesluit 2012

I	Projectorganisatie	21
II	Werkwijze	23

I Projectorganisatie

Het project is uitgevoerd door Sira Consulting en begeleid door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, directie Bouwen, met als doel de aanpak en de resultaten van het onderzoek te toetsen aan de kennis en ervaring van de betrokken stakeholders. De onderstaande tabellen geven een overzicht van de betrokken personen.

Tabel 5. Projectorganisatie

Organisatie	Persoon	Rol
Ministerie van BZK	Marcel Balk	Opdrachtgever
Sira Consulting	Patrick van der Poll	Projectleider
	Karen Loosman	Projectmedewerker
	Joland van der Heijden	Kwaliteitsbewaker

II Werkwijze

Gedurende het project zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

1. Bureauonderzoek: omschrijven van de veranderingen

Het project is gestart met een kort bureauonderzoek. Op basis van de conceptregelgeving, bij de opdrachtgever beschikbare informatie en eerder uitgevoerde onderzoeken, zijn de veranderingen in het Bouwbesluit 2012 geïdentificeerd. Ook is in kaart gebracht welke voor kwantificering benodigde gegevens nog ontbraken.

2. Afstemmen van de veranderingen met deskundigen van BZK

Het overzicht met wijzigingen en de gevolgen voor de verschillende doelgroepen zijn afgestemd met deskundigen van BZK. Ook is bepaald hoe de ontbrekende informatie het beste kan worden verzameld.

3. Aanvullend onderzoek en maken van de eerste berekening

De ontbrekende informatie is verzameld door interviews uit te voeren. Nadat de benodigde gegevens waren verzameld, is een eerste conceptberekening gemaakt en een concept eindrapport uitgewerkt.

4. Aanvullend onderzoek en maken van de eerste berekening

De conceptberekening en het conceptrapport zijn vervolgens afgestemd met de opdrachtgever. Waar nodig zijn de berekening en het rapport aangepast. Het eindresultaat van het project is dit rapport, dat inzicht geeft in de veranderingen in de regelgeving en de kwantitatieve effecten op de regeldruk.